

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det skal være til fru Aase Olesen, der for det første siger, at grunden til, at SF og VS ikke mener, der er noget problem her, er, at vi mener, at alle skal have lige meget. Det tror jeg aldrig nogen sinde jeg har udtalt mig om, og jeg er ikke af den opfattelse, at alle skal have lige meget. Det, jeg mener, er, at kommunerne simpelt hen kan bruge § 37, som den er ment, og det vil sige, at for hver enkelt bistandsøgende, der kommer ind, bruger man skønsprincippet. Det, der er problemet med denne cirkulæreskrivelse – for endnu en gang at skære det ud i pap – er, at man foreslår nogle faste takster, der ikke har nogen mening. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at man piller en speciel gruppe ud. Nu siger socialministeren ganske vist, at det ikke er nogen speciel gruppe, men lige bagefter siger han, at det drejer sig om unge. Man piller en bestemt gruppe ud og siger, at som vejledende udgangspunkt er det de takster, der skal bruges, og det er netop i modstrid med bistandslovens § 37, hvor man som udgangspunkt skal bruge et andet sæt takster. Jeg mener faktisk ikke, at det er noget som helst problem. Man kan bruge § 37, som den er, og så har kommunerne nu med den sociale meddelelse i hånden et godt grundlag for at vurdere disse sager.

Så kan jeg ikke lade være med at sige – når fru Aase Olesen siger: »hvis man er tilfreds med, at satserne svinger helt enormt fra kommune til kommune« og dermed antyder, at det er SFs og VS' skyld – at der er intet parti i dette folketing, der som det radikale venstre har fået satserne til at svinge helt kolossalt efter bistandslovens § 37. Det gjorde man ved at lave denne kolossalt mystiske tilføjelse til § 37, den, der hedder § 37, stk. 4. Den har virkelig fået satserne rundt omkring til at svinge, og det bærer det radikale venstre hovedansvaret for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
 vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 112:

Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.
 (Fremsat 26/1 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Industriministeren har med dette lovforslag foreslået en ændring til en enkelt paragraf i monopolloven. Den nuværende lov er fra 1955 med kun få ændringer, senest i 1979. Der skal ikke være tvivl om, at socialdemokratiet gerne havde set en egentlig revision af den nu snart 30 år gamle lov.

Ministeren gør i sin fremsættelsestale meget ud af den brede politiske tilslutning til den foreslåede ændring og henviser til, at denne ændring til monopollovens § 12 også var med i den tidligere regerings lovudkast. Det er rigtigt, at denne ændring også var med i den socialdemokratiske regerings lovforberedende arbejde, men jeg må stærkt understrege, at der i vores forslag var en høj grad af balance mellem forbrugerinteresser og erhvervsinteresser. Der var i alt 12 ændringsforslag ud over konsekvensen af ministeriets navneskifte, som også er med her i lovforslag L 112.

Industriministerens forslag giver adgang til at indregne forsknings- og produktudviklingsomkostninger i priserne. Det vil sige, at monopoltilsynet ved fastsættelse af højestepriser eller højesteavancer kan fravige de sædvanlige principper for godkendelser, når tungtvejende hensyn taler herfor.

Vores tvivl ligger ikke i, at der vil ske en styrkelse af produktudviklingen og en stimulering af forskningen, men mere i den indflydelse, ordningen vil få på priserne. Den almindelige danske forbruger er hårdt ramt i forvejen af regeringens spareiver – jeg tæn-

[Tove Lindbo Larsen]

ker på den svage avancelov og de arbejds- og socialpolitiske indgreb, regeringen fik gennemført sammen med regeringens støttepartier, de radikale og fremskridtspartiet. Derfor generer det os, at man ganske enkelt tager én paragraf ud af en helhed.

Jeg skal imidlertid ikke afvise, at denne ændring kan have en positiv indflydelse på produktudviklingen. Man kan så håbe, at det også vil give en øget konkurrenceevne i ind- og udland.

Men det er magtpåliggende for socialdemokratiet, at monopollovens egentlige formål ikke svækkes, og det er jo gennem offentligt tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger at forhindre urimelige priser og forretningsbetingelser samt at sikre de bedst mulige vilkår for den frie erhvervsudøvelse.

Det er ligeledes vigtigt for os, at man får sikkerhed for, at når virksomheder kalkulerer med omkostninger fra forskning og udvikling, har disse omkostninger virkelig deres rod i udvikling og forskning.

Til sidst kan jeg ikke undlade at spørge ministeren, om han ikke finder, at tidspunktet snart er inde til en gennemgribende revision af denne gamle lov. Hvis ministeren ikke vil, må socialdemokratiet tage initiativ hertil.

I bemærkningerne til lovforslaget bruger ministeren flere gange ordet »rimelig«. Jeg skal på socialdemokratiets vegne sige, at vi er rimeligt positive over for lovforslaget, men beklager meget, at ændringen af monopolloven kun kom til at omfatte § 12 i denne omgang.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Folketinget har i disse dage besøg af præsidenten for Slesvig-Holstens landdag, dr. Helmut Lemke. Der er tale om en afskedsvisit, idet dr. Lemke efter mange års aktiv deltagelse i det politiske arbejde dels i landdagen, dels i Slesvig-Holstens landsregering trækker sig tilbage ved valget i marts.

Jeg byder på folketingets vegne dr. Lemke og hans ledsagere hjertelig velkommen til mødet her i folketinget.

(Medlemmerne påhørte stående velkomstordene).

Henning Andersen (KF):

Det konservative folkeparti kan anbefale dette lovforslag. Som monopolloven for tiden er udformet, medfører det begrænsninger i virksomhedernes adgang til at indregne bl. a. forsknings- og udviklingsomkostninger i priserne. Derfor skades ofte virksomhedernes incitament til øget forskning og produktudvikling.

Som de danske højteknologiske virksomheder udvikler sig i dag, er omkostningerne til forsknings- og udviklingsaktiviteter af et betydeligt omfang i forhold til virksomhedernes samlede omkostninger.

Herudover må disse foretagender regne med lange udviklingstider og mange mislykkede projekter, inden det lykkes at udvikle enkelte vellykkede produkter. De berørte virksomheder opererer på internationale markeds- og konkurrencevilkår, der er særlig risikobetonede. Som monopolloven i dag er udformet, stilles de nævnte højteknologiske virksomheder dårligere her end i udlandet. Dette er under alle omstændigheder uhenigtsmæssigt, men særlig uheldigt er det i en tid, hvor alle midler skal anvendes for at styrke beskæftigelsen og betalingsbalancen. Meget ofte er der i den økonomiske politik modstrid mellem hensynet til betalingsbalancen og hensynet til beskæftigelsen. Dette lovforslag tilgodeser samtidig betalingsbalancen og beskæftigelsen.

Man må sige, at dette lovforslag i særlig grad er egnet til at styrke den del af dansk erhvervsliv, hvor mulighederne er størst, nemlig på de områder, hvor vor højt uddannede arbejdskraft kan udnyttes fuldt ud, og hvor vore specialiserede teknikere har særlige fortrin. Billedlig talt sikrer dette forslag, at resultaterne af de frø, som blev sået gennem flere tiårs store uddannelsesinvesteringer bl. a. på Danmarks tekniske Højskole, i dag kan høstes inden for f. eks. de kemiske, tekniske og elektroniske brancher.

Sammenfattende kan det derfor siges, at lovforslaget vil øge de berørte virksomheders internationale konkurrenceevne, og dermed vil betalingsbalancen gavnes.

Det konservative folkeparti går meget varmt ind for dette lovforslag, og vi vil medvirke til en positiv og en hurtig udvalgsbehandling.

Lennart Larson (V):

[Lennart Larson]

Venstre kan tiltræde dette lovforslag og hilser det velkomment. Der er ingen tvivl i vores sind. Vi hilser enhver liberalisering af monopollovgivningen velkommen. Det er en af forudsætningerne for, at dansk erhvervsliv kan gøre sig gældende på internationalt plan. Og det er netop også væsentligt, at vi her kan dygtiggøre os og være med i en produktudvikling, så vi hele tiden kan være foran, og det er jo en garanti for, at forbrugerne også får de rigtige varer til den rigtige pris.

Som et skridt på vejen betragter vi det, som står i regeringens program til investeringsfremme og opbakning til en offensiv indsats for produktudvikling, og vi håber på, at der følger mere efter. Vi er tilfredse med denne fleksible ordning og finder, at det er vigtigt for strukturen og konkurrenceforholdene i vores erhvervsliv.

Forskning og udviklingsinteresser er jo væsentlige for vores produktionsområder, og der er en rivende udvikling, der gør, at erhvervslivet hele tiden skal være oppe på tæerne. Derfor er det væsentligt for vores omkostninger både for vores hjemmemarked og for vores eksport, at erhvervslivet kan få en sådan liberalisering af produktudviklingen, og det er væsentligt for beskæftigelse og betalingsbalance.

Danske erhvervsvirksomheder må ikke bremses af en barriere af stiv monopollovgivning, som kan give en konkurrenceforvridning i forhold til udlandet, og når vi ved, hvor stor Danmarks andel af hele samhandelen er i forhold til vores størrelse på verdensmarkedet, er det væsentligt, at monopollovgivningen indretter sig herefter.

Vi vil tilsige en hurtig udvalgsbehandling af dette forslag.

Gade (SF):

Man kan forstå, at der er tungtvejende grunde til at fremsætte forslag om ændring af monopolloven. Det præger jo forslagets bemærkninger, og derfor kan det være interessant at læse, hvad der står i fremsættelsen: at regeringen ikke mindst i den aktuelle økonomiske situation kunne finde det rimeligt at overveje lempelser i monopollovens regler og man i stedet for har valgt kun at fremsætte denne ene lempelse.

Det synes jeg nok er en fantastisk argumentation, al den stund den økonomiske si-

tuation i dette land er præget af reallønsfald, indgreb i overenskomsterne, højere kommunale skatter, forringede sociale ordninger og takstforhøjelser. Jeg forstår så, at regeringen netop på baggrund af den økonomiske situation kunne føle sig fristet til at overveje yderligere lempelser. Vi har én lempelse her, men man ville gerne have haft flere lempelser i monopollovgivningen, og jeg kan forstå på hr. Lennart Larson fra venstre, at han hilser enhver liberalisering af monopollovgivningen velkommen. Ja men det er jo rene ord for pengene. Det passer jo alt for godt sammen med den beskrivelse af den økonomiske situation, jeg før gav.

At det så rammer forkert, rammer skævt, er åbenbart ligegyldigt og skal altså indgå i regeringens samlede politik. Lovens formål er jo at forhindre urimelige priser og forretningsbetingelser. At forhindre urimelige priser er for SF netop i den økonomiske situation, jeg beskrev, et yderligere argument for, at vi i stedet for har behov for at styrke monopollovgivningen, altså det modsatte af det, regeringen lægger op til her.

Men hvad så med begrundelsen for det ene forslag, som regeringen har fremsat her? Det er jo, at man skal hjælpe forskning og produktudvikling, og der står i de almindelige bemærkninger, at de regler, vi har på monopollovens område, har medført en begrænsning i virksomhedernes incitament til øget forskning og produktudvikling. Ja men det er da en påstand. Jeg vil gerne se den bevist, for det er da den, man bygger det hele op om, og jeg synes, at regeringen bør kunne bevise den påstand, at det har medført en begrænsning i virksomhedernes incitament til øget forskning og produktudvikling, i hvert fald at det har begrænset deres forskning og produktudvikling. Hvad er det for nogle industriområder, man peger på? Ja, der er medicinalindustrien blandt andet. Mig bekendt er det ikke lige netop det område her i landet, der er mest præget af økonomisk krise. Sådan har jeg ikke forstået tallene om overskud og den slags, så jeg føler mig noget utryk ved den overordnede argumentation for dette forslag.

Hvis vi så kigger på bemærkningerne, så synes jeg nok, det var interessant under udvalgsarbejdet at se på, hvor store prisstigninger det nu bliver muligt for erhvervslivet at gennemføre under henvisning til denne lov.

[Gade]

Jeg kan forstå af bemærkningerne, at monopoltilsynet allerede med det nuværende lovgrundlag faktisk kunne fravige det i almindelighed anvendte princip for omkostningsfordeling. Det har man selv skrevet. Men alligevel vil man have yderligere brede rammer, som det hedder i det smukke sprog.

Jeg kan forstå, at der nu skal være en vis frihed ved udgifternes fordeling på andre produkter, og det kunne jo være spændende at vide, hvordan det skal administreres. Jeg synes også, det kunne være spændende at få en vurdering af, hvordan man vil afgrænse, hvad der er til forskning og udviklingsaktivitet inden for en virksomhed, og hvad der ikke er til udvikling og forskningsaktivitet, og om regeringen måske kunne forestille sig, der var virksomheder, som har en forskning og en udvikling, men måske ikke har kaldt det det indtil nu, men måske fremover i højere grad vil fristes til at kalde det sådan. Og om ministeren ikke mener, at der er mulighed for en række fortolkninger og en fortolkningsstrid mellem monopoltilsynet og de enkelte virksomheder på dette område på en sådan måde, at vi vil se prisstigninger, som rammer almindelige forbrugere.

Forslagets forhistorie er jo, at det er pillet ud af en dyngede forslag, der lå fra den tidligere regering. Så har man fundet det, man kunne lide, og jeg synes, fru Tove Lindbo Larsen er alt for flink, når hun accepterer, at regeringen får lov til at tage det ud, som de kan lide, mens man ikke vil tage de stramninger, der lå, med.

Jeg skal så sige her, fordi jeg synes, monopollovgivningen skal diskuteres i sammenhæng, at SF agter i morgen at indlevere forslag, som indeholder stramninger i monopollovgivningen, sådan at vi kan få en generel samlet debat om monopollovgivningen i den økonomiske krisesituation, som i høj grad rammer lønmodtagerne.

Askjær Jørgensen (FP):

Først vil jeg godt benytte lejligheden til at sige tak til industriministeren, fordi han siger, at fremskridtspartiets synspunkter er rigtige. Ministeren siger, at når man gør det bedre for erhvervslivet, så går det bedre for samfundet. Det er faktisk hensigten med lovforslaget. Jeg er meget tilfreds, når vi får opbakning i det synspunkt, at den måde, vi skal

klare samfundets problemer på, er ved at give erhvervslivet bedre muligheder for at producere nogle varer.

Jeg vil gerne sige tak til hr. Gade, fordi han bekræftede det, jeg så ofte har sagt, at hr. Gade ønsker yderligere reallønstilbagegang for de danske lønmodtagere, mere gældsætning og flere arbejdsløse, for hr. Gade gik jo imod, at vi skulle forbedre erhvervslivets vilkår. Hr. Gade taler meget om, at erhvervslivet endelig ikke skal have mulighed for at tjene nogle penge, altså skal man ikke have nogle midler til at skaffe nye arbejdspladser for. Hr. Gade argumenterer altså for, at der er endnu flere, der skal være arbejdsløse, men det ved vi er det partiprogram, man har i SF, og det er derfor, danske lønmodtagere skal lade være med at støtte SF.

Så var der noget, jeg manglede i fru Tove Lindbo Larsens ordførertale, for socialdemokratiet har jo ofte ment, at der var så mange velsignelser ved at have en monopollov, en lov, der skal forhindre, at de store monopoler skejer ud. På det seneste har vi hørt en hel del om brugsforeningerne i Danmark, og jeg synes egentlig, det er fantastisk, at man elsker monopolloven, når man har fået så mange beviser på, at den ikke kan forhindre, at noget går helt grassat. Man må da kunne indse, at man lige så godt kunne ophæve monopolloven.

Fremskridtspartiet ønsker klart at få monopolloven totalt ophævet, bl.a. fordi man kan se et så stort foretagende som FDB, der er blevet monopollignende, uden at nogen gør anskrig, tillade sig at påføre deres kunder en ekstraudgift på 60 mill. kr. om året. Det er den renteudgift, FDB har ved at eje Irma. FDB har naturligvis ingen fordele ved at eje Irma. Tværtimod har de en årlig renteudgift på minimum 60 mill. kr. Når man er et monopollignende foretagende, kan man altså tillade sig at sætte sig på mindre ting, så kan man altså tillade sig at trampe på alt andet, man kan tillade sig at opføre sig som en mastodont. Jeg synes, det er rimeligt at sige det her, for der er jo megen debat om det. Det, der sker i FDB, som vi har været vidner til de seneste 2-3 år, hvor disse centralistiske LO-kræfter forsøger at tage magten i brugsforeningsbevægelsen, dér har vi altså set, at det ikke hjælper et klap, at vi har en monopollovgivning. En mastodont som FDB

[Askjær Jørgensen]

opfører sig nøjagtig, som det passer den. Det var jeg for resten ret forbavset over at fru Tove Lindbo Larsen, der har lidt kendskab til FDB, ikke kom frem med.

Konklusionen er, at vi er kede af, at ministerens lovforslag ikke går ud på at ophæve monopolloven, men naturligvis vil vi gøre, hvad vi kan for under udvalgsarbejdet at få ministerens lovforslag trukket længst muligt i den rigtige retning. Vi vil medvirke til at få lovforslaget hurtigt og positivt igennem udvalget, så erhvervslivet kan få denne lille håndsrækning, og den skulle gerne gøres større.

Hahn (CD):

Industriministerens forslag har flere formål. Bl. a. tilsigter det at styrke forsknings- og udviklingsindsatsen i danske erhvervs virksomheder. Endvidere har ministerens forslag det formål at være et led i regeringens program til investeringsfremme for erhvervslivets offensive indsats til fremme af ny teknologi.

Dansk industri er, som ministeren skriver i sin fremsættelse, nu væsentlig mere end tidligere oppe mod konkurrence med udenlandske virksomheder både gennem import og gennem eksport. Lovforslaget tager specielt sigte på, at disse produktionsvirksomheder ikke gennem monopollovgivningen hæmmes urimeligt i deres konkurrencesituation over for udenlandske virksomheder.

CD vil deltage positivt i udvalgsarbejdet, der foregår allerede på torsdag, og dér kan man jo også se på socialdemokratiets eventuelle forslag om at gå endnu længere end til ændring af denne ene paragraf.

Janne Normann (RV):

Det radikale venstre har tidligere ytret velvilje over for en ændring af monopolloven, ganske særligt § 12. Vi synes, det er helt afgørende, at industrien får mulighed for at sprede forsknings- og produktudviklingsudgifter på flere varegrupper, så vi er tilfredse med forslaget og kan støtte det.

Det er muligt, at man skal se på, om udgifterne skal fordeles efter en bedre defineret, en mere håndterlig nøgle, f. eks. dækningsbidrag på bestemte varegrupper eller bestemte produkter. Jeg er spændt på, om vi kan finde frem til en håndterlig formulering af forsk-

ningsudgifternes placering, men er tilfreds med, at der i forslagens bemærkninger står, at principperne for udgifternes fordeling skal være de samme som i den gældende monopollov.

Vi anser det for vigtigt at holde op med at bremse erhvervslivets interesse i at forske og produktudvikle. Vi ved, at der er mange forskningsresultater, der aldrig fører til udvikling af en vare eller udvikling af et produkt, der kan sælges. Det er urimeligt at pålægge bestemte varegrupper disse forsknings- og produktudviklingsudgifter, så vi synes, at den lempelse, ministeren her har foreslået, er overordentlig hensigtsmæssig.

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan takke et stort flertal for en positiv modtagelse af dette forslag.

Fru Tove Lindbo Larsen frygtede, at forslaget princip kunne øve negativ indflydelse på priserne. Jeg deler ikke denne frygt. Jeg kan i denne forbindelse henvise til den offentliggjorte månedsprisindeks for december 1982, som viser, at vi for første gang siden foråret 1976 har et absolut fald i månedsprisindeksen for december sammenlignet med november. En endnu større forskel i den rigtige retning ser vi i den offentliggjorte forbrugerindeks for december 1982.

Jeg kan i denne forbindelse sige til hr. Gade, at de prisstigninger, vi må forvente, ikke kommer fra det private afsnit af samfundet. De kommer tværtimod fra det offentlige i form af stigende priser, takster og vederlag. Det har vi tidligere diskuteret.

Fru Tove Lindbo Larsen spørger, om jeg finder, at tidspunktet er inde til en gennemgribende revision af monopolloven. Også her er mit svar nej, det gør jeg ikke. Jeg synes nok, at debatten har vist, at min vurdering er parlamentarisk korrekt, for der er jo ikke noget flertal for en skærpelse, og det er jo det, fru Tove Lindbo Larsen ønsker. Der er heller ikke noget flertal for en lempelse, hvad flere af ordførerne har givet udtryk for. Det er præcis derfor, regeringen har fundet det mest hensigtsmæssigt at foreslå ændringer i § 12 med indsættelse af et nyt stykke, stk. 5, således som socialdemokraterne tidligere har foreslået det. Vi finder, at det er meget svært at vide, hvor folkettinget står i denne sag. Nu forstod jeg på hr. Gade, at han bebudede et

[Industriministeren]

forslag om ændring af monopolloven, og så får vi lejlighed til at diskutere de mere principielle retningslinjer.

Hr. Gade fandt det fantastisk, at regeringen kunne finde det rimeligt at overveje yderligere lempelser. Hvorfor nu så megen undren i den forbindelse? Vi kan se af markedsudviklingen, at det er svært at have et monopol, fordi vi har et fuldstændig frit, stort EF-marked og i og for sig også et EFTA-marked, hvor virksomhederne konkurrerer på livet løs, mange gange en så hård konkurrence, at de ikke kan overleve. Vi ser altså en skærpet konkurrencesituation, og det er naturligvis det, der giver anledning til overvejelser om yderligere lempelser. Men som jeg allerede har gjort opmærksom på det i bemærkningerne, og som også flere af ordførerne har sagt, ønsker vi at bevare bred enighed om monopolloven, og det er grunden til, at vi ikke har fremsat yderligere forslag om ændringer.

Jeg forstod på hr. Gade, at han gav udtryk for den overordnede argumentation, og man kan naturligvis altid spørge, om vi forsker og produktudvikler nok i vore virksomheder. Det mener regeringen ikke vi gør, og jeg har forstået, at vi har fået tilslutning til det fra et flertal her i salen. Nogle virksomheder forsker meget, andre gør det ikke, og vi har aldrig lagt skjul på, at medicinindustrien med Novo og Løvens kemiske Fabrik i spidsen er den industrigruppe, der ofrer mest på at udvikle nye produkter. Skibs- og skibsmotorindustrien søger ihærdigt nye veje for at beskæftige den gode og store og solide arbejdskraft på vores skibsværfter ved noget nyt. Inden for maskin-, elektro-, nærings- og nydelsesmiddelindustrien er der også tale om fremgang, og man kan formentlig påvise andre nicher, hvor der også er tale om fremgang. Jeg kan henvise hr. Gade til det sidste nummer af Dansk Industri, som har nogle udmærkede bidrag til vurdering af, om vi har tilstrækkelig forskning her i landet på vore virksomheder. Vi mener det ikke. Det er kun et lille skridt at vedtage den ændring, vi har foreslået, men vi finder, at det er et nødvendigt skridt.

Jeg skal endnu en gang takke for modtagelsen. Industriministeriet er naturligvis parat til at give folketinget al mulig hjælp, når det drejer sig om at besvare de spørgsmål af me-

re teknisk og administrativ karakter, som er stillet.

Tove Lindbo Larsen (S):

Med henblik på mine bemærkninger om eventuel prisstigning sagde ministeren, at den prisudvikling, der havde været indtil nu, ikke havde vist nogen stigning. Jeg vil da lige sige, at min frygt gik på fremtiden, hvis man vedtager denne lempelse af monopolloven, og derfor var det, jeg understregede, at det godt kan være, at det vil give anledning til øget produktudvikling og øget forskning, men det vil jo få indflydelse på priserne.

Endelig skal jeg gøre opmærksom på, at jeg også gav udtryk for, at vi havde adskilligt flere paragraffer med i vores lovforberedende arbejde, og at der kun var en enkelt med her, så vores tilslutning til denne paragraf er, som jeg gav udtryk for, lidt betinget. Jeg sagde, at vi er rimeligt positive, og det antyder vel en vis tilbageholdenhed. Vi havde gerne set helheden ændret, ikke bare et lille pluk af den.

Gade (SF):

Jeg forstår på industriministeren, at han argumenterer på forskning og produktudvikling. Jeg er fuldstændig enig med industriministeren i, at vi skal have øget forskning og produktudvikling i dansk industri. Det, forslaget her drejer sig om, er jo en lempelse af monopollovgivningen, og jeg ved godt, at ministeren har lagt vægt på denne argumentation, men man kan øge forskning og produktudvikling med en lang række andre metoder. Nu har regeringen altså valgt denne her, og det er bl. a. derfor, jeg har været bekymret for, hvilken effekt denne åbning af monopollovgivningen kunne få, afhængigt af, hvor bred en åbning man laver, og jeg synes, det er så brede formuleringer, der står i bemærkningerne, at det er interessant at se på det under udvalgsarbejdet.

Jeg synes nok, at ministeren argumenterer imod mig, men man siger jo i ministerens eget lovforslag, at det er monopollovens bestemmelser, der har begrænset virksomhedernes adgang til at forske og produktudvikle. Men ministeren har ikke givet mig bevis på, at monopollovgivningens regler begrænser produktudvikling og forskning.

Askjær Jørgensen (FP):

Så vidt jeg er orienteret, har fru Tove Lindbo Larsen siddet som næstformand i bestyrelsen for en af Danmarks største erhvervsvirksomheder, og derfor forbavser det mig lidt, at fru Tove Lindbo Larsen ikke er klar over, at en god produktudvikling ofte giver forbrugerne fordele. For det første får de bedre varer. For det andet kan produktudvikling også være bedre fremstillingsmetoder og en mere rationel måde at få de gode produkter frem på. Det kan også medføre, at der kan sælges langt flere produkter, således at man derved kommer ind i masseproduktion. Derfor tror jeg helt præcist, at mere produktudvikling vil medvirke til, at vi får lavere priser og bedre produkter.

Det er ikke sikkert, at fru Tove Lindbo Larsen er helt opmærksom på den problemstilling, men det mener jeg at fru Tove Lindbo Larsen skulle studere lidt mere. Jeg kan slet ikke forstå det, hvis man ikke også har været opmærksom på den sammenhæng i den erhvervsvirksomhed, fru Tove Lindbo Larsen tidligere har siddet i bestyrelsen for.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Tak for omsorgen, hr. Askjær Jørgensen. Jeg vil gerne sige, at jeg er fuldstændig klar over, at der er behov for produktudvikling. Det fremgik også klart af min tale i forbindelse med denne behandling af lovforslaget. Jeg vil gerne understrege, at jeg mener ikke, at monopolloven har forhindret en fornuftig produktudvikling, men jeg har også givet udtryk for, at denne ændring måske kunne stimulere den. Min bekymring gik på, om man nu kunne få et fornuftigt prislag i forbindelse med en åbning som denne, når den får lov til at stå alene og de andre paragraffer i monopolloven, som vi havde foreslået ændret, ikke bliver ændret.

Industriministeren (Stetter):

Fru Tove Lindbo Larsen er betænkelig ved, at en lempelse giver risiko for øgede priser. Må jeg sige i den forbindelse, at de produktionsvirksomheder, der kan blive tale om i denne forbindelse, jo ikke kan fordele forsknings- og udviklingsomkostninger frit, uafhængigt af deres relatering til de enkelte varer og varegrupper. Monopoltilsynet har

stadig væk fat i den lange ende, om jeg så må sige, og der bliver tale om en vurdering fra virksomhed til virksomhed. Derfor håber jeg, at jeg kan berolige fru Tove Lindbo Larsen på dette punkt.

Hr. Gade mener ikke, at jeg har ført noget bevis for, at monopolloven begrænser forskning og produktudvikling. Nej, det har jeg muligvis heller ikke, men jeg kan gøre opmærksom på, at baggrunden for fremsættelsen af forslaget er en formodning om, at dette er tilfældet. Vi styrkes naturligvis heri af de mange rapporter, vi bl. a. har fået fra Industrirådet, som jo ønsker en helt anden frihed for virksomhederne til at indregne udgifter til forskning og udvikling. Vi har ikke fulgt Industrirådet, vi har forsøgt at finde balancen, og jeg mener stadig væk, at vurderingen er rigtig. Der er mulighed for at få dette forslag igennem tinget, men der er hverken mulighed for en skærpelse eller en yderligere lempelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 114:

Forslag til lov om ændring af patentloven.
(Fremsat 26/1 83).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 7 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 113:

Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.
(Fremsat 26/1 83).